

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

z 21. mája 2008 (*)

„?lánok 104 ods. 3 prvý pododsek rokovacieho poriadku – Šiesta smernica o DPH – Zdaniteľné osoby – ?lánok 4 ods. 5 prvý pododsek – Orgány riadiace sa verejným právom – Súdni exekútori – Fyzické a právnické osoby“

Vo veci C-456/07,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa ?lánku 234 ES, podaný rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (Slovensko) z 24. mája 2007 a doručený Súdnemu dvoru 9. októbra 2007, ktorý súvisí s konaním:

Karol Mihal

proti

Daňovému úradu Košice V,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory U. Løhmus, sudcovia J. Klučka a A. Arabadjiev (spravodajca),

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,

tajomník: R. Grass,

so zreteňom na to, že Súdny dvor má v súlade s ?lánkom 104 ods. 3 prvým pododsekom svojho rokovacieho poriadku v úmysle rozhodnúť odôvodneným uznesením,

po vypočutí generálneho advokáta,

vydal toto

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu ?lánku 4 ods. 5 prvého pododseku šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov ?lenských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23; korigendum, Ú. v. EÚ L 226, s. 23; ?alej len „Šiesta smernica“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Mihalom, súdnym exekútorom, a Daňovým úradom Košice V, ktorý sa týka zamietnutia žiadosti o zrušenie registrácie pána Mihala ako platiteľa dane z pridanej hodnoty (?alej len „DPH“) týmto orgánom.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 § 4 ods. 5 prvý pododsek Šiestej smernice stanovuje:

„Štátne orgány, orgány regionálnej a miestnej správy a iné orgány riadiace sa verejným právom sa nepovažujú za zdaniteľné osoby vzhľadom na ich činnosť alebo plnenia, ktorých sa zúčastňujú ako verejné orgány ani vtedy, keď v súvislosti s týmito činnosťami alebo plneniami inkasujú dávky, poplatky, príspevky alebo platby.“

Vnútroštátna právna úprava

4 Od 1. mája 2004, dňa pristúpenia Slovenskej republiky k Európskej únii, nadobudol účinnosť zákon č. 222/2004 zo 6. apríla 2004 o dani z pridanej hodnoty (*Zbierka zákonov Slovenskej republiky* 2004, čiastka 97, s. 2318). § 3 ods. 4 tohto zákona stanovuje, že štátne orgány a ich rozpočtové organizácie, štátne fondy, orgány územnej samosprávy a ich rozpočtové organizácie a iné právnické osoby, ktoré sú orgánmi verejnej moci, sa nepovažujú za zdaniteľné osoby DPH, keď konajú v rozsahu svojej hlavnej činnosti, a to ani v prípade, ak prijímajú v súvislosti s touto činnosťou platby, s výnimkou, ak táto činnosť výrazne narušuje alebo môže výrazne narušiť hospodársku súťaž.

5 Zákon č. 233/1995 zo 14. septembra 1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (*Zbierka zákonov Slovenskej republiky* 1995, čiastka 80, s. 1849, ďalej len „Exekučný poriadok“) definuje súdneho exekútora ako štátom určenú a splnomocnenú osobu na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Túto exekučnú činnosť vykonáva nestranne a nezávisle.

6 § 4 Exekučného poriadku stanovuje, že činnosť súdneho exekútora je nezlučiteľná s pracovným pomerom alebo s obdobným pracovným vzťahom, podnikaním, členstvom v štatutárnom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo členstvom v dozornom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo s vykonávaním inej zárobkovej činnosti s výnimkou vedeckej, pedagogickej, literárnej, umeleckej a publicistickej činnosti.

7 § 5 Exekučného poriadku stanovuje, že „v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti má exekútor postavenie verejného činiteľa“ a „vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci“.

8 § 6 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku znie:

„1. Exekútor riadi činnosť exekútorského úradu, ktorý v jeho mene plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením exekučnej činnosti.

2. Exekútor môže zamestnávať zamestnancov...“

9 Podľa § 8 ods. 1 Exekučného poriadku štátny dohľad nad činnosťou komory exekútorov a činnosťou exekútorov vykonáva slovenské ministerstvo spravodlivosti.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Pán Mihal vykonáva na Slovensku profesiu súdneho exekútora. Dňa 7. júla 2004 požiadal Daňový úrad Košice V o zrušenie svojej registrácie ako platiteľa DPH od 1. mája 2004. Táto žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím z 20. júla 2004 z dôvodu, že dotknutá osoba je zdaniteľnou osobou v zmysle zákona č. 222/2004.

11 Dňa 6. októbra 2004 podal pán Mihal na Krajskom súde Košice žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia uvedeného rozhodnutia; tá bola zamietnutá 9. marca 2005. Preto podal odvolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, pričom sa dovoľával priameho úroku Šiestej smernice a

osobitne jej ?lánku 4 ods. 5.

12 Za týchto podmienok Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o prerušení konania a položil Súdneho dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Možno ?lánok 4 ods. 5 prvý pododsek Šiestej smernice... vykladať tak, že sa vzťahuje len na orgány riadiace sa verejným právom – právnické osoby a nevzťahuje sa na orgány riadiace sa verejným právom – fyzické osoby, teda že za zdaniteľné osoby vzhľadom na ?innosti alebo plnenia, ktorých sa zúčastňujú ako verejné orgány, sa nepovažujú orgány riadiace sa verejným právom – právnické osoby, ale orgány riadiace sa verejným právom – fyzické osoby sa za zdaniteľné osoby považujú?

2. Pokiaľ vnútroštátny predpis obmedzuje okruh osôb nepovažujúcich sa za zdaniteľné osoby (nepodliehajúcich [DPH]) v porovnaní s ?lánkom 4 odsek 5 prvý pododsek Šiestej smernice, môže byť ustanovenie ?lánku 4 odsek 5 prvý pododsek Šiestej smernice považované za priamo uplatniteľné?

3. Je možné považovať ?innosti fyzickej osoby, ako v prípade vo veci samej súdneho exekútora, ktorý vykonáva verejnú moc a je považovaný vnútroštátnym právnym poriadkom za verejného ?initeľa, za ?innosti orgánu riadiaceho sa verejným právom, teda ho nepovažovať za zdaniteľnú osobu vzhľadom na ?innosti alebo plnenia, ktorých sa zúčastňuje ako verejný orgán v zmysle ?lánku 4 odsek 5 prvého pododseku Šiestej smernice?“

13 Vo svojom uznesení Najvyšší súd Slovenskej republiky takisto žiadal Súdny dvor, aby rozhodol v skrátanom konaní v zmysle ?lánku 104a prvého odseku rokovacieho poriadku. Uznesením z 8. novembra 2007 predseda Súdneho dvora túto žiadosť zamietol.

O prejudiciálnych otázkach

14 Podľa ?lánku 104 ods. 3 prvého pododseku rokovacieho poriadku Súdny dvor môže po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť odôvodneným uznesením, ak odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku môže byť jednoznačne vyvedená z judikatúry Súdneho dvora.

15 V prvom rade je potrebné odpovedať na prvú a tretiu otázku.

16 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry, z analýzy ?lánku 4 ods. 5 Šiestej smernice so zreteľom na jeho ciele je zrejmá skutočnosť, že nato, aby sa použilo pravidlo o nezdaňovaní, musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a to výkon ?innosti orgánom, ktorý sa spravuje verejným právom, a výkon ?innosti v postavení orgánu verejnej moci (rozsudky z 11. júla 1985, Komisia/Nemecko, 107/84, Zb. s. 2655, body 11 až 15; z 26. marca 1987, Komisia/Holandsko, 235/85, Zb. s. 1471, bod 21; z 25. júla 1991, Ayuntamiento de Sevilla, C-202/90, Zb. s. I-4247, bod 18, a z 13. decembra 2007, Götz, C-408/06, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 41).

17 Pokiaľ ide o prvú z týchto dvoch podmienok, teda postavenie orgánu, ktorý sa spravuje verejným právom, Súdny dvor už spresnil, že ?innosť vykonávaná jednotlivcom nie je oslobodená od DPH iba z dôvodu, že pozostáva z uskutočňovania úkonov, ktoré patria do právomoci orgánov verejnej moci (rozsudky Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 21, a Ayuntamiento de Sevilla, už citovaný, bod 19).

18 Pokiaľ teda fyzická osoba uskutočňuje také úkony nezávisle vo forme hospodárskej ?innosti vykonávanej v rámci slobodného povolania, pričom nie je integrovaná do organizácie verejnej správy, nemožno ju považovať za orgán riadiaci sa verejným právom, a preto sa na ňu nemôže vzťahovať oslobodenie stanovené v ?lánku 4 ods. 5 Šiestej smernice (pozri v tomto

zmysle rozsudky Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 22, a Ayuntamiento de Sevilla, už citovaný, bod 20).

19 Pri skúmaní právnej úpravy Holandského kráľovstva Súdny dvor uviedol, že pokiaľ súdni exekútori nie sú vo vzťahu hierarchickej podriadenosti voči orgánu verejnej moci, keďže nie sú integrovaní do verejnej správy, vykonávajú svoju činnosť vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, v určitých medziach stanovených zákonom si slobodne organizujú spôsoby výkonu svojej práce a sami vyberajú odmenu, ktorá tvorí ich príjem, musia byť považovaní za vykonávajúcich svoju činnosť nezávisle (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 14).

20 Skutočnosť, že súdni exekútori podliehajú disciplinárnej kontrole pod dohľadom orgánu verejnej moci, čo je situácia, ktorá sa môže vyskytnúť v iných regulovaných profesiách, rovnako ako skutočnosť, že ich odmena je určená zákonom, nepostačujú na spochybnenie tohto konštatovania (rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 14).

21 Vo veci samej pritom vyplýva z informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z Exekutívneho poriadku, že právna úprava, o akú ide vo veci samej, má charakteristické znaky veľmi blízke znakom, ktoré sú spomínané v dvoch predchádzajúcich bodoch. Z § 4 Exekutívneho poriadku tak vyplýva, že súdni exekútori vykonávajú činnosť nezlučiteľnú s pracovným pomerom alebo s obdobným pracovným vzťahom, podnikaním, členstvom v štatutárnom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo členstvom v dozornom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva a podľa § 6 ods. 1 Exekutívneho poriadku plnia vo svojom mene úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením exekutívnej činnosti. Ako navyše správne zdôrazňuje slovenská vláda vo svojich písomných pripomienkach, odmena súdnych exekútorov, ktorá je súčasťou trov exekúcie, je ich vlastným príjmom. Vzhľadom na takú právnu úpravu je opodstatnené usudzovať, že súdni exekútori vykonávajú svoju činnosť vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, teda nezávisle.

22 Preto nezávisle od skutočnosti, že pri definovaní prevzatia zodpovednosti súdnych exekútorov ich § 5 Exekutívneho poriadku označuje za verejných činiteľov, nevykonávajú podľa právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, svoju činnosť vo forme orgánu riadiaceho sa verejným právom, keďže nie sú integrovaní do organizácie verejnej správy, ale vo forme nezávislej hospodárskej činnosti uskutočňovanej v rámci slobodného povolania. V dôsledku toho aj za predpokladu, že by im pri výkone ich funkcie boli zverené právomoci verejnej moci, nemôže sa na nich vzťahovať oslobodenie stanovené v článku 4 ods. 5 prvom pododseku Šiestej smernice.

23 Vzhľadom na to, čo bolo uvedené, je namieste odpovedať na prvú a tretiu otázku tak, že činnosť vykonávaná jednotlivcom, akou je činnosť súdneho exekútora, nie je oslobodená od DPH iba z dôvodu, že pozostáva z uskutočňovania úkonov, ktoré patria do právomoci orgánov verejnej moci. Aj za predpokladu, že súdny exekútor pri výkone svojej funkcie také úkony uskutočňuje, nevykonáva podľa právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, svoju činnosť vo forme orgánu riadiaceho sa verejným právom, keďže nie je integrovaný do organizácie verejnej správy, ale vo forme nezávislej hospodárskej činnosti uskutočňovanej v rámci slobodného povolania, a preto sa na neho nemôže vzťahovať oslobodenie stanovené v článku 4 ods. 5 prvom pododseku Šiestej smernice.

24 Vzhľadom na odpoveď danú na prvú a tretiu otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku položenú vnútroštátnym súdom.

O trovách

25 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo

veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdný dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Žinnosť vykonávaná jednotlivcom, akou je žinnosť súdneho exekútora, nie je oslobodená od dane z pridanej hodnoty iba z dôvodu, že pozostáva z uskutočňovania úkonov, ktoré patria do právomoci orgánov verejnej moci. Aj za predpokladu, že súdny exekútor pri výkone svojej funkcie také úkony uskutočňuje, nevykonáva podľa právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, svoju žinnosť vo forme orgánu riadiaceho sa verejným právom, keďže nie je integrovaný do organizácie verejnej správy, ale vo forme nezávislej hospodárskej žinnosti uskutočňovanej v rámci slobodného povolania, a preto sa na neho nemôže vzťahovať oslobodenie stanovené v článku 4 ods. 5 prvom pododseku šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia.

Podpisy

* Jazyk konania: slovenčina.